

N:o 154.

Af herr **G. A. E. Kronlund**, *i anledning af Kungl. Maj:ts propositioner dels med förslag till lag angående vård af enskildes skogar och till lag angående skyddsskogar, dels med förslag till ändring af vissa i kap. II och kap. V i kungl. förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 26 januari 1894 meddelade bestämmelser m. m.*

Den af Kungl. Maj:t framlagda proposition till Riksdagen innefattande förslag till lag angående vård af enskildes skogar äfvensom till förordning dels angående skogsvårdsstyrelser, dels beträffande skogsvårdsafgifter torde nog på många håll väcka åtskillig betänksamhet och gifva anledning till många och berättigade anmärkningar.

Den sväfvande och oklara affattningen i lagens fundamentalbestämmelser, den stora utvidgningen af Konungens befallningshafvandes administrativa befogenhet och domsrätt samt först och sist den stora, tunga och dyrbara apparat, som föreslagits att jämte Konungens befallningshafvande hafva uppsikt öfver skogsvården inom riket, torde väl vara de väsentligaste anmärkningarna mot de framlagda förslagen. Medgifvas må emellertid, att lagstiftningen på detta område är bland de svåraste och mest svårlösta.

Å ena sidan bjuder statens och det allmännas intresse med oefftergiflig nödvändighet att söka bevara de värdefullaste naturliga tillgångar

som vårt land äger, och som rätt vårdade aldrig behöfde utsina, och detta kan naturligtvis icke ske annorlunda än genom inskränkning i den enskildes förfoganderätt öfver dessa tillgångar och genom att tvinga honom till sparsamhet med och klok användning af dessa tillgångar. Att någon sådan icke råder inom vårt land, därom gifva oss skogskommitténs utredningar i hög grad nedslående upplysningar. Redan år 1888 anlidades skogarne inom landet icke allenast intill gränsen af sin årliga afkastningsförmåga utan därhän att en årlig öfverafverkning kunde konstateras af icke mindre än i rundt tal 5,000,000 kubikmeter, hvilken virkeskvantitet var större än hela den från landet då utgående årliga virkesexporten.

Å andra sidan reagerar det svenska folklynnets obenägenhet för hvad man kallar känslan för förmynderskap, en obenägenhet som här väl dock närmast torde få tillskrifvas det egna intresset, den enskilde skogsägarens motvilja för intrång i dispositionsrätten öfver hans egendom. Mig synes den enda säkra vägen i sträfvandet att rädda skogskapitalet åt landet vara den väg, hvarpå staten redan inslagit, nämligen att söka åt staten och det allmänna förvärfva så mycken skog och skogsmark som möjligt och ställa denna under tidsenlig forstlig förvaltning.

En samverkan från de enskilde med staten borde härutinnan kunna ske därigenom, att kommuner, landsting eller hushållningssällskap af tillgängliga medel inköpte lämpliga skogsarealer och ställde dessa under offentlig förvaltning, men själfva drogo den af de inköpta skogarne härflytande inkomsten.

Hvarifrån medel till inköp af dylika skogar kunna erhållas torde ej vara svårt att anvisa.

Af Kungl. Maj:t har upptagits det af skogskommittén ifrågasatta förslaget om skogsvårdsafgifter, hvilka skulle användas till skogsvårdens befrämjande och uttagas därigenom att trävaror vid export ålades en viss afgift och hvilka skogsvårdsafgifter beräknades skola uppgå i rundt tal till 600,000 kronor och skola ställas till skogsvårdsstyrelsernas förfogande.

Då enligt mitt förmenande skogsvårdsstyrelserna i den form, hvari de nu äro föreslagna, icke böra komma till stånd samt för öfrigt det sätt, hvarpå skogsvårdsafgifterna enligt förslaget skulle upptagas, icke heller synes mig tillfredsställande, torde böra undersökas, huruvida icke i skogsvårdens intresse dylika afgifter böra och kunna upptagas ehuru under annan form och för det ändamål jag här ofvan antydt. Ingen lär väl förneka det berättigade i att den, som på ett eller annat sätt lukrativt

använder sina skogstillgångar eller med andra ord som afverkar skog till afsalu, borde i någon mån sörja för vårdandet och bevarandet af det kapital, som vore både för honom och för landet i sin helhet af så stort värde. Det sätt, hvarpå skogsägaren direkt kunde bidraga till skogsvården vore att af honom uttaga en viss afgift för den skogskvantitet, han sålunda till afsalu uttagit af sin skog. Dessa afgifter borde i första hand användas till inköp af skogsmark för kommunens eller landstingsområdets eller länets räkning för att sedermera i form af afkastning af den inköpta skogen komma skogsägaren till godo. Genom att särskildt i de skogsbygder och skogssocknar, där skogsafverkningar företrädesvis bedrefves, inköpa räntebärande skogskapitaler, bereddes just åt dessa kommuner, vanligen de i ekonomiskt afseende mest vanlottade, större ekonomisk bärkraft och på samma gång de enskilda större fasthet och motståndskraft under ekonomiska brytningstider.

Ett fortgående på denna väg vore utan tvifvel ett bland de säkraste medel att kunna bevara våra skogars fortbestånd och införa en ordnad skogsförvaltning. Detta vore ju ett slags stats- eller kommunalsocialism, kan man ju säga, men innebure ingalunda något afskräckande, utan endast ett slags solidaritetsförhållande mellan de enskilde beträffande landets dyrbaraste egendom.

Sättet att upptaga dessa afgifter vore att låta afgiften utgå för all verklig inkomst af skogsafverkningen utöfver husbehof med ledning af en utsträckt deklarationsplikt och efter uppskattning i samma ordning som bevillningstaxeringen och möjligen med någon hänsyn till ändamålet med virket, så att afgifter för virket som flottades, såsom sågtimmer m. m., utginge efter timrets olika dimensioner och för annat virke efter viss afgift för fast mått.

Dessa afgifter kunde ju lämpligen redovisas till Konungens befallningshafvande för att tillhandahållas vederbörande hushållningssällskaps förvaltningsutskott eller af hushållningssällskapet vald skogsvårdskommitté, åt hvilken anförtroddes uppdraget att i samråd med Konungens befallningshafvande verkställa inköp af lämpliga allmänningsskogar.

På grund af hvad jag här ofvan anfört får jag vördsamt hemställa:

att Riksdagen antingen ville besluta, att en särskild afgift utgår för all inkomst af skogsafverkning från enskildes skogar utöfver husbehof å egen eller annans mark efter uppskattning i samma ordning som

bevillningstaxeringen, samt att dessa afgifter, hvars storlek torde föreslås af vederbörande utskott med ledning af de utaf Kungl. Maj:t föreslagna skogsvårdsafgifter, skola användas på förut angifna sätt till inköp af mark för lämpliga allmänningssskogar, med de föreskrifter i öfrigt, som vederbörande utskott kan finna lämpliga, eller ock måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning och inkomma med förslag i ofvan angifna riktning, äfvensom till de bestämmelser i öfrigt, som kunna vara för sådant ändamål erforderliga.

Stockholm den 6 mars 1903.

G. Kronlund.
